बार्हस्पत्यो भरद्वाजः।पूषा। त्रिष्टुप्, २ जगती।

शुक्रं ते अन्यद्यजतं ते अन्यद्विषुरूपे अहनी द्यौरिवासि।
विश्वा हि माया अवसि स्वधावो भद्रा ते पूषन्निह रातिरस्तु॥ ६.०५८.०१

ते- तव। शुक्रम्- शुभ्रं रूपम्। अन्यत्- एकम्। यजतम्- सङ्गतिकारकं कृष्णम्। अन्यत्- इतरत्। अहोरात्रे उच्येते। दैवीप्रज्ञा मनुष्यप्रज्ञेति द्वे रूपे। विषुरूपे- विषमरूपे। अहनि- अहोरात्रे। द्यौः- नभः। इव। असि- भवसि। स्वधावः- आत्मवन्। विश्वाः- सर्वाः। हि- खलु। मायाः- प्रज्ञाः। अवसि- रक्षसि। पूषन्- पोषक सूर्य। ते- तव। रातिः- दानम्। इह- अत्र। भद्रा- कल्याणम्। अस्तु- भवतु ॥१॥

अजाश्वः पशुपा वाजपस्त्यो धियंजिन्वो भुवने विश्वे अर्पितः।
अष्टां पूषा शिथिरामुद्वरीवृजत्संचक्षाणो भुवना देव ईयते॥ ६.०५८.०२

अजाश्वः- गतिशीलप्राणतुरगसम्पन्नः। पशुपाः- गोपालः। वाजपस्त्यः- सम्पद्युक्तगृहसम्पन्नः। धियंजिन्वः- बुद्धिप्रीणयिता। विश्वे- सर्वे। भुवने- जगति। अर्पितः- व्याप्तः। पूषा- पोषकः सूर्यः। अष्टाम्- आराम्। शिथिराम्- शिथिलाम्। उद्वरीवृजत्- उद्यच्छन्। भुवना- लोकान्। सञ्चक्षाणः- सम्यक् पश्यन्। देवः- द्योतनशीलः। ईयते- गच्छति ॥२॥

यास्ते पूषन्नावो अन्तः समुद्रे हिरण्ययीरन्तरिक्षे चरन्ति।
ताभिर्यासि दूत्यां सूर्यस्य कामेन कृत श्रव इच्छमानः॥ ६.०५८.०३

कामेन कृत- यजमानस्य इच्छया दौत्ये स्थापित। अथवा सत्सङ्कल्पभूत। कामेनैव सङ्कल्पः कृतः। पूषन्- पोषक सूर्य। श्रवः- श्रुतिम्। इच्छमानः- कामयन्। याः। ते- तव। नावः- नौकाः। हिरण्ययीः- दीप्ताः। अन्तः समुद्रे। अन्तरिक्षे चरन्ति। आध्यात्मिके तु चित्तसमुद्रे प्राणमयकोशे

Dr. Rangani
WEBOLIM

वा चरन्ति। ताभिः। सूर्यस्य- स्वस्वरूपस्य सवितुः। दूत्याम्। यासि- गच्छसि। आध्यात्मिके सूर्य आत्मा लक्ष्यभूतः। स एवात्मप्रापकमार्गे मार्गबन्धुः पोषकः पूषेति कथ्यते ॥३॥

पूषा सुबन्धुर्दिव आ पृथिव्या इळस्पतिर्मघवा दस्मवर्चाः।
यं देवासो अददुः सूर्यायै कामेन कृतं तवसं स्वञ्चम्॥ ६.०५८.०४

पूषा- पोषकः। दिव आ पृथिव्याः- द्यावापृथिव्योः। सुबन्धुः- सहायकः। इळस्पतिः- वाक्पतिरन्नपालको वा। मघवा- सम्पद्वान्। दस्मवर्चाः- दर्शनीयवर्चाः। यम्। कामेन कृतम्- यजमानस्य कामेन स्थापितम्। सत्सङ्कल्पभूतम्। तवसम्- बलिनम्। स्वञ्चम्- शोभनरूपम्। सूर्यायै- उषसे। देवासः- देवाः। अददुः- अयच्छन् ॥४॥

Dr. Rangani
WEBOLIM